

INFORMACJA DLA PACJENTA ZASADY PRZYGOTOWANIA DO BADANIA RENTGENOWSKIEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Zdjęcie rentgenowskie (Rtg, prześwietlenie), to podstawowa nieinwazyjna metoda diagnostyki obrazowej. Pozwala ona na uzyskanie dwuwymiarowych obrazów podczas prześwietlania wiązki promieniowania rentgenowskiego organów pacjenta.

Badanie polega na wykorzystaniu różnicy w zdolności do pochłaniania promieniowania rentgenowskiego przez różne tkanki. Otrzymany w ten sposób obraz dostarcza istotnych informacji o narządach klatki piersiowej, jamy brzusznej oraz umożliwia ocenę układu kostno-stawowego.

Sposób wykonania:

- badanie wykonywane jest aparatem rentgenowskim niewielką dawką promieniowania i polega na poddaniu badanej części ciała pacjenta krótkiej (wyrażonej w milisekundach) ekspozycji promieniowaniem X w celu zdiagnozowania ewentualnych zmian chorobowych,
- badanie wykonuje się wyłącznie na podstawie skierowania (wyjątek stan zagrożenia życia)
- badanie trwa krótko, jest bezbolesne

- **badanie nie może być wykonywane u kobiet w ciąży**

Zagrożenia

Promieniowanie jonizujące nie jest obojętne dla organizmu człowieka.

Szczególnie szkodliwie działa na płód, powodując jego uszkodzenia, dlatego ***badanie nie może być wykonywane u kobiet w ciąży, a każda kobieta w wieku rozrodczym ma obowiązek przed badaniem poinformować technika wykonującego badanie o ewentualnej ciąży.***

INFORMACJA DLA PACJENTA ZASADY PRZYGOTOWANIA DO BADANIA RENTGENOWSKIEGO

WYKAZ BADAŃ WYKONYWANYCH W PRACOWNIACH RENTGENOWSKICH ZAKŁADU DIAGNOSTYKI OBRAZOWEJ I ZASADY PRZYGOTOWANIA PACJENTÓW

- 1. ZDJĘCIE RENTGENOWSKIE KOŚCI**– wykonywane w przypadku zmian pourazowych w kościach (np.: złamań, zwichnięć), zaburzeń struktury kości w chorobach zapalnych, nowotworowych nieprawidłowej mineralizacji.
Przygotowanie: Nie wymaga się przygotowania do badania.
- 2. ZDJĘCIE KRĘGOSŁUPA W CELU DIAGNOSTYKI SKOLIOZY**– wykonuje się w pozycji stojącej z objęciem miednicy, bez obuwia "na bosaka".
Przygotowanie: Nie wymaga się przygotowania do badania.
- 3. ZDJĘCIE RENTGENOWSKIE KLATKI PIERSIOWEJ**- zdjęcie wykonuje się zwykle w pozycji stojącej po nabraniu pełnego wdechu i zatrzymaniu oddychania (na bezdechu) z ramionami uniesionymi tak, aby maksymalnie "odsłonić" narządy klatki piersiowej, u niemowląt i małych dzieci zdjęcie wykonuje się w pozycji leżącej na plecach lub w pozycji wiszącej za pomocą bobiksa. Dodatkowe zdjęcia klatki piersiowej w innych ułożeniach wykonywane są ze specjalnych wskazań na zlecenie lekarza prowadzącego lub lekarza radiologa.
Przygotowanie: Nie wymaga się przygotowania do badania.
- 4. ZDJĘCIE RENTGENOWSKIE W TRYBIE „CITO”**- zdjęcie jamy brzusznej i/lub klatki piersiowej wykonywane w stanach ostrych z powodu podejrzenia niedrożności lub perforacji jelit oraz w przypadku połknięcia ciała obcego.
Przygotowanie: Nie wymaga się przygotowania do badania.
- 5. PLANOWANE ZDJĘCIA RENTGENOWSKIE JAMY BRZUSZNEJ, KRĘGOSŁUPA LĘDŹWIOWEGO I KRZYŻOWEGO**
wykonuje się w celu zobrazowania uwapnionych złogów żółciowych i nerkowych, oraz w celu oceny budowy i uwidocznienia ewentualnych nieprawidłowości kręgosłupa L-S.
Przygotowanie:
 - 72 godziny przed badaniem – należy wypić nie mniej niż 3 litry płynów dziennie;
 - 48 godziny przed badaniem – obowiązuje dieta ubogoresztkowa, np. ryż makaron, rosół, zupy chleb, mięso i ryby gotowane, jajka gotowane na twardo.
 - Nie należy spożywać produktów ciężkostrawnych i bogatych w błonnik, sałatek, warzyw, owoców, mięsa i ryb z sosami, kielbasy, mleka, tłuszczów, ciemnego pieczywa, ani pić soków i napojów gazowanych.
 - W dniu poprzedzającym badanie – obowiązuje dieta płynna: woda niegazowana, przecedzony bulion, galaretki owocowe, słaba herbata bez cukru. Należy przyjąć espumisan 3 x dziennie po 2 kapsułki.
 - W dniu badania należy pozostać na czczo. Nie palić papierosów, nie żuć gumy. Można wypić słabą herbatę bez cukru i przyjąć wszystkie leki przyjmowane na stałe.
 - U pacjentów z zaparciami zaleca się na 48 godzin przed badaniem podać środek przeczyszczający, ale ściśle wg. zaleceń lekarza: Bisacodyl, Alax, Sir Lactulosum, Xenna Extra, Regulax (do ssania).
- 6. BADANIE KONTRASTOWE GÓRNEGO ODCINKA PRZEWODU POKARMOWEGO (PRZĘLYK, ŻOŁĄDEK, DWUNASTNICA) ORAZ PASAŻ PRZEWODU POKARMOWEGO**
wykonuje się w celu zobrazowania poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego po doustnym podaniu środka kontrastującego. W wybranych przypadkach konieczne jest założenie sondy przelykowo-żołądkowej.
Przygotowanie: Pacjent musi być na czczo. Dla dzieci do 1 roku życia wystarczająca jest 3-godzinna przerwa od ostatniego karmienia. Dla dzieci karmionych smoczkiem konieczne jest przyniesienie na badanie butelki. U dzieci starszych wymagana jest 6-godzinna przerwa w

INFORMACJA DLA PACJENTA ZASADY PRZYGOTOWANIA DO BADANIA RENTGENOWSKIEGO

karmieniu i picciu.

- 7. BADANIE KONTRASTOWE JELITA GRUBEGO- wlew doodbytniczy-** wykonuje się w celu zobrazowania jelita grubego; badanie przeprowadza się w pozycji leżącej po podaniu do odbytnicy przez cewnik wprowadzony przez odbyt środka kontrastującego (najczęściej zawiesiny barytowej).

Przygotowanie:

- Od około tygodnia przed badaniem nie należy spożywać owoców pestkowych;
- Przez 3 doby przed badaniem należy stosować dietę płunną, bezresztkową (herbata z cukrem, galaretki, buliony);
- W dniu poprzedzającym badanie pacjent pozostaje bez kolacji;
- W dniu badania nie należy spożywać żadnych posiłków;
- W dniu badania należy zażyć wszystkie leki przyjmowane na stałe;
- Wymagane jest dokładne oczyszczenie jelita grubego (wlewki czyszczące, wykonywane na oddziale)

- 8. BADANIE KONTRASTOWE W KIERUNKU CHOROBY CROHNA-** polega na podaniu przez sondę, założoną do dwunastnicy, zawiesiny barytowej i powietrza. Badanie pozwala uwidocznic ileum terminale (końcowy odcinek jelita cienkiego) oraz okolicę krętniczokątniczą (początkowy odcinek jelita grubego).

Przygotowanie: jak w badaniu kontrastowym jelita grubego (punkt 7).

- 9. UROGRAFIA-** badanie obecnie nie zalecane w pediatrycznej grupie pacjentów; wykonuje się w celu oceny czynności wydzielniczej nerek oraz oceny obrazu morfologicznego dróg odprowadzających mocz. Badanie wymaga dożylnego podania środka kontrastującego.

Przygotowanie: Pacjenta w wieku powyżej 2 roku życia należy przygotować jak do planowanego zdjęcia przeglądowego jamy brzusznej (punkt 5). Do Pracowni każdy pacjent zgłasza się z założonym dojściem dożylnym. Dzieci poniżej 2 roku życia powinny być na czczo (3 godz.), osoba towarzysząca dziecku musi przynieść butelkę z glukozą w ilości odpowiadającej jednemu posiłkowi (u niemowląt urografię wykonuje się metodą Matthei). Konieczne jest dostarczenie aktualnego (ważnego 2 tygodnie) wyniku poziomu kreatyniny.

- 10. CYSTOURETROGRAFIA MIKCYJNA (CYSTOGRAFIA)-** podczas badania dokonywana jest ocena anatomiczna i czynnościowa pęcherza i cewki moczowej, ocena zalegania kontrastu w pęcherzu moczowym oraz ocena ewentualnego wstecznego odpływu moczu z pęcherza do moczowodów wraz z określeniem jego stopnia. W czasie badania pacjent ma zakładany cewnik do pęcherza moczowego, przez który podaje się środek kontrastujący, a następnie wykonuje się zdjęcia w czasie i po mikcji. Nie można wykonywać badań w warunkach aktywnego zakażenia dróg moczowych.

Przygotowanie: Badanie odbywa się bez przygotowania pacjenta.

- 11. HISTEROSALPINGOGRAFIA (HSG) -** podczas badania dokonywana jest ocena anatomiczna macicy i jajowodów (ocena ewentualnej ich niedrożności). W czasie badania pacjentka ma zakładany wziernik za którego pomocą podawany jest dojamowo kontrast.

Przygotowanie: Badanie wykonuje się w pierwszej fazie cyklu lub po wykonaniu testu ciążowego (wynik ujemny). W dniu badania wykonuje się badanie które określi stopień czystości pochwy (stopień III-IV dyskwalifikuje pacjentkę z badania). Wymagane jest również prawidłowe OB.

UWAGA! Wszystkie powyższe zalecenia nie mają zastosowania u pacjentów badanych ze wskazań nagłych. W takich przypadkach zalecenia dotyczące przygotowania do badań ustalane są indywidualnie.